

Мутолаа қилинг / Қарантин қойдаларига риоя этинг!

Кун
хатами

Юрт тарақиёти йўлида бирлашайлик!

Ishonch

2020 йил 3 октябрь • шанба • № 110 (4395)

Тарбия биз учун
ё ҳаёт – ё мамот,
ё нажот – ё ҳалокат,
ё саодат – ё фалокат
масаласидир.

Абдулла Авлоний

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси нашри • Газета 1991 йил 21 марта чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: ishonch1991@yandex.uz

КЕЛГУСИ З ЙИЛГА МЎЛЖАЛАНГАН ЎНТА УСТУВОР йўналиш белгиланди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Қорақалпогистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг навбатдан ташқари сессиясида иштирок этиш, ҳудуддаги бунёдкорлик ишлари, йирик лойиҳалар билан танишиш мақсадида 2 октябрь куни Нукус шаҳрига ташриф буюди.

Нукус шаҳрида Қорақалпогистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг навбатдан ташқари сессиясида иштирок этиш, ҳудуддаги бунёдкорлик ишлари, йирик лойиҳалар билан танишиш мақсадида 2 октябрь куни Нукус шаҳрига ташриф буюди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев иштирок этди.

Инглишини Жўқорғи Кенгес Раисининг ўринbosari Атабек Давлетов очди. Сессиянинг котибиият сайдланиб, кун тартиби тасдиқланди. Оқсоқоллар кенгаси ва Хисоб-саноқ комиссияси таркиби тузилди.

Оқсоқоллар кенгасининг қарорига мувофиқ Жўқорғи Кенгес Раиси лавозимига Мурат Қалибекович Камалов Мурат Қалибекович номзоди тавсия томонидан тасдиқланди.

Давлатимиз раҳбари сўзининг аввалида коронавирус пандемияси бутун дунёда бўлгани каби юртимизга ҳам йўқотишлар олиб келгани, лекин ҳаёт давом этиши, шу шароитга муносиб бўлиб, тўғри йўл топиш зарурлигини таъкидлади.

– Бугун қорақалпок эзини,

тупроғини, имкониятларини яхши билган, ҳақ таниган, турли масалаларни ҳал қила оладиган етакчиний сайлаб олишимиз керак. Бердақ бобомизнинг доно сўзлари билан айтганди.

Халқнинг ғамини ўйлаган, Ўрт ғамхўри керак менга, – деди Шавкат Мирзиёев.

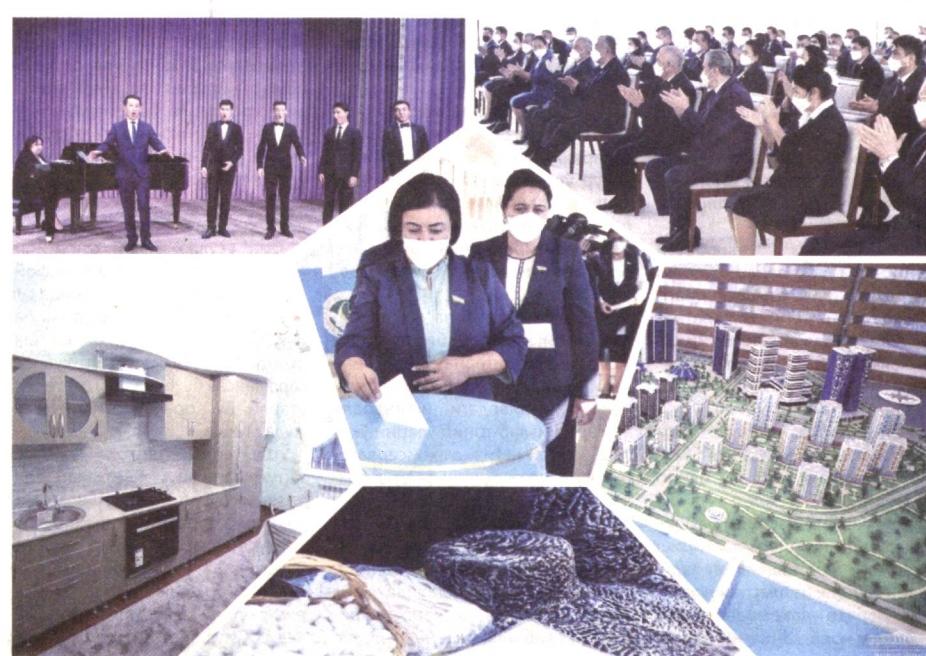
Президент ҳозирги мураккаб пайтда раҳбар бўлиш осон эмаслигини, Қорақалпогистон ривожлантириш бўйича бошланган ишлар 2-3 карра кўпайтириб давом этитишни таъкидлайди.

– Мурат Камаловниң кўп ийларданд бери танимдан, – деди Президент. – У аввало ҳалол одам, ватанпарвар одам. Қарда ишлган бўлмасин, қорақалпок эзининг дарди билан яшаганига гувоҳман. Энг асосийи шу. Бошқаш тажриба билан келади. У отаси Қалибек Камалов, мархум Муса Ернизов ишларини давом этириб, ҳалқни рози қилади, деб ишонманан.

Президент Шавкат Мирзиёев Мурат Камаловнинг инсоний фазилатлари, фидойилиги ва раҳбарлик қобилиятини хисобга олиб, унинг номзодига ўз розининни билдири.

Жўқорғи Кенгес депутатлари, жамоатчилик вакиллари сўзга чиқуб, номзодни кўллаб-куватлади. Яширин овуз бериш ўйли билан Қорақалпогистон Республикаси Жўқорғи Кенгес Раиси лавозими Мурат Камалов сайдланди.

Қорақалпогистон Республикаси Конституциясининг 80-модасига мувофиқ Жўқорғи Кенгес Раиси Қорақалпогистон Республикаси раҳбари ва энг юқори лавозимли шахсидир. Жўқорғи Кенгес Раиси айни орган томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг розилиги билан ҳамда Қорақалпогистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг депутатлари орасидан яширин овуз бериш ўйли билан Жўқорғи Кенгеснинг ваколати муддатига сайдланади.

2 >

Хоразм вилояти

Аёллар муаммолари изчиллик билан ҳал қилинаётгани мамлакатимизнинг барча ҳудудларида хотин-қизларнинг руҳиятини кўтариб, иштиёқларига иштиёқ қўшмоқда.

Яхши кунларга буорсин!

Урганчлик Индира Бекжонова вояж етмаган тўрт фарзанднинг онаси. Улар тарбиясидан ортиб, бирон жойда ишлаш имконияти йўқ. Қўлидан тикиш-бичиш келса-да, тикив машинаси олишга қўли калталик қилаётгани панд берадиган эди. Аёл-

нинг иштиёқи касаба уюшма вакилларининг эътиборидан қолмади. Хотин-қизлар муаммоларини ҳал қилиш максадида шакллантирилган рўйхатда унинг ҳам исм-шарифи акс эти.

Куни кечга урганчлик 12 нафар хотин-қизга замона-

вий тикив машиналари совға қилинди. Улар орасида Индира ҳам бори.

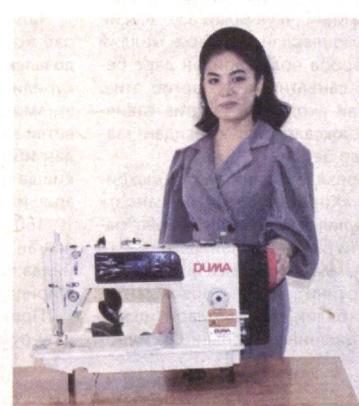
– Кўрпа-тўшак жилдлари тикмоқчиман, дастлабки харидорларим ҳам кўз тикиб ўтишибди, – деди аёл. – Бир вақтнинг ўзида ҳам фарзандларим билан шуғуланиш, ҳам ишлаш, тадбиркорлик фоалиятимни йўлга қўйиш имконига эга бўлганимдан хурсандман.

Болалигидан миллий либослар тикишини орзу қилиб, иқтисодий имкониятлари туфайли эришомлай келётган Динора Беклўлатова, аёллар сумкалари тикиш ҳадисини олган Ферузабону Дўсчонова ва бошқалар уларга тұхфа қилинган тикувчилик дастгоҳларидан самарали фойдаланишга ваъда бердилар.

– Яхшиликка буорсин, – деди тикив машиналарини топширади экан Урганч шаҳар ҳокими Шухрат Абдуллаев. –

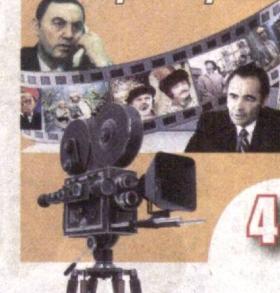

Ишчи гурӯҳ фаолияти

ЎЗБЕКОНА

ЛУТФ ЖОЗИБАСИ ёхуд дубляж санъати дарғалари

Мұҳаббат ТЎРАБОЕВА,
«ISHONCH»

Фарғона вилоятининг Ҳайрулло Бозоров Сўх туманида бўлиб, ба ерда амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишларини кўздан кечирди.

Бухоро вилоятининг Қоқаён ва Олот туманинда замонавий инфраструктура билан жиҳозланган янги Рақамли технологиялар ўкув марказлари ишга туширилди.

Тошкент вилояти ҳокими Тоқиода бўлиб ўтадиган ёзги Олимпия ўйинларига йўлланмаларни қўлда киритган спортчиларга автомашина берди.

Пойтахтимиздаги Алишер Навоийномидаги Киносарайи «Ўзбеккино» Миллий агентлиги буюрмасига биноан «Киномания» киностудияси томонидан сурратга олинган «Ибрат» тарихий-бадиий фильмнинг премьераси бўлиб ўтди.

Туркия жумхурятининг Евросиё ёзувчилар уюшмаси шағелигига «Беппо» нашрийетида ёзувчи Назар Эшонкулнинг «Жалолиддин Мангуберди» киноқисссаси турк тилида чоп этилди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси нашри

Келгуси сонларда ўқинг...

**АФОНЛАРАРО ТИНЧЛИК
ЖАРАЁНЛАРИ**
ўзбек дипломатияси мувоффақиятларининг
ёрқин информаси

**Мезоннинг
авзоига қараб...**

Жалолиддин Румий

Баққол дўконида патлари яшил, овози ёқимли тўти боқарди. Тўти нашъали гаплари билан харидорларни кулдирар ва дўконда қорувулик қиласар эди.

Кал тўми

Бир куни баққол тўтини дўконда қолдириб, шошилганча уйга кетди. Бирордан сўнг бир мушук сичқон қувланча дўконга юргири кирди. Мушукни кўрган күш жон ачигида учиб тепароққа, гулёғи шиши идишлар устига кўнди. Кўркунинг зўридан шишадан шишага учиб бир нечтасини синдириб юборди. Баққол ишини битириб, дуконага қайди. Қараса, ҳаммадек ағдар-тўнтар, қимматбахо ёғлар тўкилиб сочиликан. Буни тўти қилганини дархол англади. Ғазида қўзиб қушишининг бошига зарб билан урди. Тўтининг бошидаги патлари тўкилиб тушди ва кал бўлуб қолди. Баққол ўз қилишидан қаттиқ пушаймон бўлиб, «Бу қушини ургандан кўра қўлларим сингани яши эди!» деб ачинишга тушди. Устига-устак, тўти гапиришини ҳам бутклийшиди. Суюкли қушишининг яна гапириши учун уни ширинликлар билан сийлади, назлар қила бошлиди. Йўқсилларга садака улашиди.

Орадан уч кечако уч кундуз ўтди. Баққол дўконида хафа ҳолда «Тўтимни яна қайтадан қандай гапирирсам?» деб ўйлаб ўтиради. Кушига турли ажойиб-гаройиб томошалар кўрсатади. Шу пайт дўкон олдидан кал бир дарвеш ўтиб қолди. Тўти уни кўрган заҳоти «Эй дўстим! Сен нега кал бўлдинг, сен ҳам менга ўхшаб гулёғи шишаларни тушириб юбордингми?» деб қичқира кетди...

Қиссадан ҳисса шуки, тоза ва покиза қишиларинг ишини ўзингнига қўёслами. Араб имлосидаги «шер» ва «шір» сўзлари бир хил шакал ёслиди. Лекин бирордан асал томса, иккичисидан заҳар томади. Иккى қамиши ҳам бир кўлда ўсади. Бирининг иччи буш, иккичиники тўла шакар. Ушибу тақлидичи тўти билан Ҳақ талонин розилигин истаб қоландарлик ўйлани танланган дарвеш орасида ҳам беҳад фарқ бор. Пурмашто ҳикоядан яна шундай хулоса қилиш мумкини, инсон ишида шошилмаслиги даркор. Ҳақ билан, шошилаклик қилиб иши бошиласалар, оҳириди пушаймон бўлдилар.

Ўтган асрнинг 60-80-йиллари кино, театр ва дубляж санъатимида ўзига хос юксалиш даври бўлган. Наби Раҳимов, Обид Юнусов, Мукамбар Раҳимова, Рима Аҳмедова, Диас Раҳиматов, Дилбар Исмоилова, Афзал Рафиқов, Ойбарчин Бакирова, Ҳожиакбар Нурматов ва бошқа забардаст актёрларнинг фаолияти бунга далиллар. Айни шу шарафли сафда Ҳамза Умаров ва Тўлқин Тоҳиевнинг ҳам алоҳида ўрни бор.

Миллий дубляжимиз тарихини синчилаб кузатган киши бу икки санъаткорни ўзаро боғловчи жиҳатлар кўп эканини сезиши турган гап. Бундай боғлиқликини уларнинг турли фильмларда ўзаро интрига ёки бир-бирига жуда яқин муносабатда бўлган қаҳрамонларга биргалиқда овоз беришани яқол кўрсатади. Чунончи, буюк режиссёр Ақиша Курсаванинг шўро ва япон киноижодкорлари ҳамкорлигига суратга олган машҳур «Дерсу Узала» фильмининг ўзбекча талқини бунинг исботи. Ушбу киноасардаги икки марказий персонаж – Дерсу ҳамда Арсеневнинг ўзаро дўстлиги, қадрдонлиги актёрларининг меҳнати ва салоҳияти туфайли қойилмақом тарзда очиб берилган. Ҳуссан, овчи Дарсу тимсолига хос инсонийлик, олийхонаоблик, соддалик, самимият ва фавқулода синчовлик, она табиатга муҳаббатни Ҳамза Умаров овози билан бор бўйича туйиш мумкин. Бу қаҳрамоннинг ўзи ҳам мутлақо танимайдиган, ҳатто учратишни ҳам даргумон бўлган кишиларнинг ғаними ейиши фильмдаги ушбу сұхбатда шундай акс этган:

Дерсу: – Капитан, гуруч, туз, гурут оғзига-озига бер.

Арсенев: – Нима қиласан?

Дерсу: – Гуруч, туз, гурутдан пўртмалқа ўра, бу ерга қолди.

Арсенев: – Нима, яна бу ерга қўйтиб келмоқчимасан?

Дерсу: – Менини қўйтмайди.

Бошка одам келади. Қуруқ ўтинг бор, оқат бор, ўтмайди.

Ёки ўта хавфли ва мушук ҳолатдан бу очинчинг тадбиркорлиги, пухталиги боис чиқиб кетилган эпизодни олайлик:

Арсенев: – Шу ерда тунуша тўғри келади, Дерсу. Бу ёғига юриши хавфли. Нима қўлдик-а?

Дерсу: – Капитан, қулоқ сол, яхши қулоқ сол. Тез-тез ишлана керак. Бизниси тез-тез ишлана маса, совқотиб ўтади.

Арсенев: – Нима иши қўламиз?

Дерсу: – Камиши ўрамиз.

Албатта, бу сұхбатларнинг ёзма ифодаси кўпчиликка қуруқ ва оддий кўриниши мумкин. Аммо Ҳамза Умаров айни шу жумлаларга жон ва руҳ бахш этиб, Дерсу феъл-авторидаги хусусиятларни мукаммал кўрсата олган десак, муболага бўлмас.

Машҳур актёримизнинг дубляждаги ҳамкорлиги турли фильмларнинг ўзаро қарама-қараш қаҳрамонларига овоз бергани ҳам ёдда қолади. Одатда Тўлқин Тоҳиев ижобий, Ҳамза Умаров эса салбий персонажларни овозлаштирган. Бунда гўё нафақат фильм қаҳрамонлари, балки икки дубляж устаси ҳам ўзаро курашгандай, чина-кадар хисетиши ҳам Финист ва Картоус ўртасидаги аёвсиз курашда, ҳам Тўлқин Тоҳиев ва Ҳамза Умаровнинг ўзаро «рақобат»ида мухолифга этибигина қолмай, балки ундан ўзбек кетишини танниланган ҳақида яхшиларни тақдирланган.

«Қўлга тушинимни, довруғи оламга достон паҳлавон! Жасур баҳодир... Сенини, сенини бўлади бутун бойлигим. Лаззатли тоомлар ҳам, май тўлдирилган кўзалар ҳам сенини. Шартим шуки, рус саркардосига эмас, фақат менга, менга, хўкмдор Картоусга хизмат қиласан. Мабодо ўйқ дессанг, ўласан!»

Ўтган асрнинг 60-80-йиллари кино, театр ва дубляж санъатимида ўзига хос юксалиш даври бўлган. Наби Раҳимов, Обид Юнусов, Мукамбар Раҳимова, Рима Аҳмедова, Диас Раҳиматов, Дилбар Исмоилова, Афзал Рафиқов, Ойбарчин Бакирова, Ҳожиакбар Нурматов ва бошқа забардаст актёрларнинг фаолияти бунга далиллар. Айни шу шарафли сафда Ҳамза Умаров ва Тўлқин Тоҳиевнинг ҳам алоҳида ўрни бор.

Ўзбекона лутф жозибаси

ёхуд дубляж санъати даргалари

Босқинчи ва ёвуз ҳуқмдорга хос айёллик, таҳдид, манманлик, заҳарханда ўзбек томошабини қалбига шу даражада етказилганик, товуш кўринишидаги бу ижордан бўлак ҳар қандай талқин номутаносиб ёки ўртамиённа бўларди. Ўз нағабатда, Финист образига овоз берган Тўлқин Тоҳиев «рақиби» Ҳамза Умаровнинг «панжасига панжа уриб», юрт ҳимоячиси тилидан шундай дейди:

«Ватан учун қўлгай киши жанг, ҳақиқатни қўлур ҳимоя. Шундай одам мангу барҳаёт, Сен бир маҳлук, мен эсан қоя».

тиш» орқали икки санъаткорнинг ҳамкорлиги ва «рақобати» ёрқин акс этган.

Ҳамза Умаров ҳамда Тўлқин Тоҳиев ҳакида сўз кетса, кўпчилик учун қадрдон бўлган «Иван Васильевич ўз касбини ўзгартиради» фильмини эсга олмаслини душвор. Бир-бiri билан сира чиқишидаги, ўтишига бориб бўлган Иван Васильевич ва Мирославский образлари икки актёrimiz маҳорати сабаб ўзбек тилида ҳадди аълоси билан гавзаланганки, ҳатто фильм аслиятни ҳам бу даражада эмас дей баралла айтила оламиз. Ушбу киноасар қаҳрамонлари худди ўзбек тилида сўзлагандек, улар рус тилидан ҳам қўра ўзбекча забонда яхширок гапирадигандек таассусот қолдириди. Айниқса, Ҳамза Умаров ва Тўлқин Тоҳиевнинг таракорламас иходи ҳамда овози сабаб персонажларнинг «қанотли» ибораларига айланган қатор жумлалари кўпчилигимизга ёд бўлб, онгу шурумизга муҳрлангани бежиз эмас. Ҳуссан, Мирославский иван Васильевича қаратса «Агар яна академикнинг ишига бурнинти тикиб, таракқиёт ўйлига гов бўлсан...» дейа масҳараомуз оҳандга таҳдид, кишили ҳар эслангандаги кулагина кулагина кетириди. Бунда Тўлқин Тоҳиевнинг хизмати катта.

Мирославский телефонда йўтабиб қўйиши акс этган эпизодни олайлик. Шу кичик ҳолатининг ўзида Тўлқин Тоҳиевдан бошка бир кишининг «йўтанини тасаввур қилиш қўйин». Фильмдаги «Сизлар шоҳларга маза деб ўйлайсизлар», «Здоровье» журналида асос толалари қатта тикламнайди, дейилган» «Троли-вали, тили-тили», «Гитлер капут» жумлалари эса Ҳамза Умаров маҳорати сабаб барчамизга қадрон бўлиб қолган. Айтишларича, боз роль ижорчиликдан бирни Юрий Яковлев 1986 йили Москвада ўтган киоанжуманда буюк санъаткорни шундай этироф этган экан: «Иван Васи-

леевич ўз касбини ўзгартиради» кинокомедиясининг Марказий Осиё, қолаверса, бутун дунёдаги ўзбекзабон кишилар қолбидан жой олишига сабабчи бўлган ажойиб дўстим. Ўзбекистон ҳалқ артисти Ҳамза Умаровга алоҳида миннадорчилик билдираман».

Дарвоқе, моҳир актёрларимиз кинокомедиянида ҳам бирга роль ўйнашган. Гап бу ўринда миллий кинематографиямиз дурданларидан бирни бўлган «Маҳалла» образлари икки актёrimiz маҳорати сабаб ўзбек тилида дув-дув гап» фильмни хусусида кетяпти. Ҳозир ҳам экранда шу киноасарни томоша қилсан, Ҳамза Умаров ҳамда Тўлқин Тоҳиев ижорасидаги қаҳрамонлар – Умар ва Маҳмуднинг баҳтил ҳаёт ҳақидаги кўшилигига беихтиёр жўр бўлалими.

Албатта, иккала улуғ актёр изходидаги ўзига хос жиҳатларни ўрганиш, бу борада илмий тадқиқотлар яратиш санъатшуносларнинг вазифаси саналади. Аммо санъатимиз даргаларининг бой изходий меросини, дубляж, театр ва кинодаги таърибларини, ҳаётни шундай дейишига таъсириш, етказиштор доирадаги санъатшуносларнинг илмий фаолияти билангина чекланини колмаслиги керак.

Табииий савол тугилади: ҳозирги ўзбек ёшларининг қанчаси Ҳамза Умаров ҳамда Тўлқин Тоҳиев номини ўшиштаган? Қанчаси уларнинг иходи билан яхши таниши? Қолаверса, синхрон овоз бериси таҳдид, кишили ҳар эслангандаги кулагина кетириди. Бунда Тўлқин Тоҳиевнинг хизмати тасаввур қилиш қўйин. Ҳозир ҳам оламидай ҳам? Ўйашимизча, ошаларда, таълим даргоҳларидан ёшларга санъатимизнинг Ҳамза Умаров, Тўлқин Тоҳиев ва бошқа мумтоз намояндадорлари ҳаёт ҳам майлимотлар берилса, улар фаолияти яхнидан таништирилса, шунингдек, дубляжимизда устозларнинг бой таҳрибасидан ўрнини фойдаланилса, фойдаладан ҳали бўлмас эди.

Рустам ИБРОХИМОВ,
«ISHONCH»

Маънавий мерос

2010-10-10
2010 йил 11 январда
Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигидаги
116-рекорд билан
рўйхатга олинган.

«Ishonch» ва
«Ishonch-Доверие»
газеталари таҳтири ҳайъати:

Кудратилла РАФИКОВ
(таҳтири ҳайъати раиси),
Улугбек ЖАЛМЕНОВ,
Анвар АБДУМУХТОРОВ,
Сайфулло АҲМЕДОВ,
Акмал САИДОВ,
Равшан БЕДИЛОВ,
Кутлумурот СОБИРОВ,

Суҳроб РАФИҚОВ,
Шоҳосим ШАСИЛОМОВ,
Ҳамидулла ПИРИМҖУЛОВ,
Нодира КАРИМОВА,
Анвар ҚУЛМУРОДОВ,

(бос мухаррирнинг
биринчийнини бўйинбосари).

Темур МАМАЖНОВ,
(бос мухаррир ўринбосари –
«Ishonch-Доверие» бўйича),

Мехридин ШУКУРОВ,
(Масъул комб – «Ishonch-Доверие»),
Валентина МАРЦЕНЯК

(Масъул комб –
«Ishonch-Доверие»)

Бош мухаррир
Ҳуссан ЭРМАТОВ

Бўйимлар:

Касаба ушумалари ҳаёт –
(71) 256-64-69

Хукуқ ва ҳалқаро ҳаёт –
(71) 256-52-89

Миллий-маънавий
қадрлиялар ва спорт –
(71) 256-82-79

Хатлар ва мухаррир
билиш ишлаш –
(71) 256-85-43

Маркетинг ва обуна –
(71) 256-87-73

www.ishonch.uz

сайти орқали Ўзбекистон

Республика